

Overzicht maatregelen naar aanleiding van defensiebrede quick scan chroomhoudende verf**stand van zaken september 2015**

Nr.	Aanbeveling	Opvolging
1.	Pas de spuitcabines van Eindhoven en Leeuwarden aan naar de 'stand der techniek' en maak tot die tijd gebruik van de voorzieningen van Gilze-Rijen of Woensdrecht voor het spuiten van chroom-6 houdende verf. Onderzoek welke aanpassingen op Volkel nodig zijn en realiseer die of gebruik eveneens de voorzieningen op Gilze-Rijen en Woensdrecht.	Locaties die niet voldoen, zijn op dit moment gesloten voor het spuiten van chroomhoudende verf. Deze locaties zullen door technische en infrastructurele aanpassingen wederom aan de wet- en regelgeving moeten voldoen voordat ze weer vrijgegeven kunnen worden. Dit zal naar schatting ten minste 3,5 jaar in beslag nemen. Op dit moment wordt alleen chroomhoudende verf gespoten op Gilze-Rijen en Woensdrecht en in één van de twee cabines op Volkel.
2.	Voer bewerkingen aan chroom-6-houdend materieel alleen uit op locaties, waar de vereiste voorzieningen aanwezig zijn. Verbied dat dergelijke werkzaamheden op andere locaties plaatsvinden. Stel voor bijzondere gevallen een procedure op, die er toe leidt dat voorafgaand aan die werkzaamheden wordt vastgesteld welke maatregelen dienen te worden genomen.	Locaties die niet voldoen, zijn op dit moment gesloten voor hoog-energetische (HE) bewerkingen aan chroomhoudend materieel. Deze sluiting is tijdelijk. Waar toch HE-bewerkingen aan chroom-6-houdend materieel moeten worden uitgevoerd, zal door technische en infrastructurele aanpassing ervoor worden gezorgd dat de luchtconcentratie op de werkplek zo laag mogelijk is. De defensieonderdelen zijn hiermee aan de slag en de interne regelgeving is, waar nodig, geactualiseerd. De sluiting voor het verspuiten van chroomverf en de randvoorwaarden voor (her)opening zijn samengevat en (her)bevestigd met een interne aanwijzing over het werken met chroom-6.
3.	Realiseer de benodigde infrastructurele en technische voorzieningen (m.n. spuitcabines en gereedschap) om de luchtconcentraties zo laag mogelijk te houden.	De vereiste infrastructurele aanpassingen hebben een verwachte doorlooptijd van 2-3 jaar. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande bouwplannen. Voor de (grotere) technische voorzieningen bedraagt de doorlooptijd van behoeftestelling tot en met ingebruikname ongeveer anderhalf jaar.
4.	Documenteer de aanwezigheid van chroom-6 in materieel en borg dat deze informatie op de lange termijn beschikbaar en toegankelijk blijft. Zorg voor afstemming tussen DMO en defensieonderdelen. Behandel materieel als verdacht, tenzij is aangetoond dat het geen chroom-6 bevat.	Het documenteren van de aanwezigheid van chroom-6 maakt deel uit van de reeds lopende maatregelen om het gebruik van carcinogene, mutagene en reprotoxische stoffen te minimaliseren. Er zijn op dit moment lijsten voor geleide wapens, luchtsystemen, zeesystemen en landsystemen. Deze lijsten worden voortdurend geactualiseerd. In de interne aanwijzing is opgenomen dat materieel als verdacht moet worden behandeld, tenzij is aangetoond dat het geen chroom-6 bevat.
5.	Verwerk de informatie en uitkomsten van de Quick Scan in de risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) van de tien locaties. Neem het werken met chroom-6 als expliciet onderwerp op in de RI&E. Zorg ervoor dat commandanten deze RI&E's actueel houden.	De bestaande achterstanden op dit terrein worden nog dit jaar ingelopen. CLAS is bezig de chroom-6-werkzaamheden opnieuw in richten met als doel deze te minimaliseren. Daar waar met chroom-6 gewerkt blijft worden, komt het in de RI&E. De RI&E van CZSK is gereed en CLSK heeft eind 2015 de algemene RI&E geactualiseerd inclusief werken met chroom-6.

Nr.	Aanbeveling	Opvolging
6.	Stel defensiebrede regelgeving (mogelijk in de vorm van een arbocatalogus) op voor het werken met chroom-6 als basisdocument voor de werkinstructies bij de defensieonderdelen. Stel (mogelijk in vorm van een arbocatalogus) private grenswaarden vast.	Ter bevestiging van de diverse decentraal uitgevaardigde regels is een defensiebrede aanwijzing over het werken met chroom-6 uitgegeven waarin het verwerken en verspuiten van chroomhoudende verf is gelimiteerd tot een beperkt aantal locaties dat wordt genoemd in de aanwijzing. Voor hoogenergetische werkzaamheden aan bestaande verflagen herbevestigt deze aanwijzing dat deze alleen mogen plaatsvinden op locaties die qua voorzieningen voldoen aan wet- en regelgeving. In 2016 wordt een arbocatalogus over het werken met chroom-6 opgesteld, inclusief private grenswaarden en bijzondere situaties, zoals missies. Deze wordt besproken met de bonden en extern getoetst door de Inspectie SZW. De definitieve arbocatalogus zal niet eerder dan eind 2016 beschikbaar zal zijn.
7.	Sluit een defensiebreed raamcontract af voor een periodieke reiniging van slecht bereikbare plaatsen in ruimtes waar veel verspanende werkzaamheden plaatsvinden, zodat geen ophoping kan plaatsvinden.	Het contract van CLSK loopt tot 31 december 2015. Er loopt nu een aanbestedingstraject om per 1 januari 2016 een defensiebreed afroepcontract beschikbaar te stellen voor periodieke reiniging van slecht bereikbare plaatsen in alle ruimtes waar veel verspanende werkzaamheden plaatsvinden, zodat geen ophoping kan plaatsvinden.
8.	Voer een periodiek instructie- en onderhoudsprogramma voor persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) in met een 'fit to-face test' en biologische monitoring om de effectiviteit van de bescherming door PBM's beter te kunnen garanderen en evalueren.	Het bestaande raamcontract voor PBM's zal worden uitgebreid met een additioneel onderhouds- en servicecontract voor adembeschermingsmiddelen, inclusief 'fit-to-face' test. Naar verwachting is deze uitbreiding vanaf januari 2016 beschikbaar. Het preventief medisch onderzoek chroom-6 is in juni 2015 van start gegaan. Vanaf medio september wordt gestart met biologische monitoring (urine onderzoek) voor personeel dat chroomhoudende verf spuit of hoogenergetische werkzaamheden uitvoert. Periodieke biologische monitoring blijft beschikbaar als extra controlemaatregel naast luchtmetingen.
9.	Zorg voor voldoende voorlichting en onderricht over het veilig werken met chroom-6 en kankerverwekkende stoffen in het algemeen en een jaarlijkse herhaling daarvan.	CLAS, CLSK, CZSK en DMO zijn bezig met voorlichting en onderricht over veilig werken met chroom-6 en kankerverwekkende stoffen in het algemeen. Nieuw lesmateriaal wordt ontwikkeld en een inhaalslag wordt gedaan. Deze inhaalslag is eind 2015 gereed en daarna wordt dit structureel jaarlijks uitgevoerd.
10.	Breid het bestaande systeem van periodieke luchtmetingen bij chroom-6-werkzaamheden bij het CLSK uit naar heel Defensie.	Dit is gereed.
11.	Organiseer defensiebrede regie voor het realiseren van de aanbevelingen en borgen van de aandacht op langere termijn.	Dit is gereed.